

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2020-10-13

För kännedom
Fullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare

Till
**Kommunstyrelsen och samtliga
nämnder**

Revisionsgranskning – Bodens frivilliga miljöarbete

I egenskap av förtroendevalda revisorer i Bodens kommun har vi genomfört en granskning avseende kommunens frivilliga miljöarbete. I granskningen har vi biträttts av sakkunniga från PwC.

Utifrån genomförd granskning gör vi en **sammantagen revisionell bedömningen** att kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett *i allt väsentligt* ändamålsenligt miljöarbete samt med en *tillräcklig* intern kontroll.

Vår granskning visar bland annat att fastställda mål och riktlinjer för miljöarbetet finns och tillämpas i tillräcklig utsträckning. Dock bedömer vi att ansvarsfördelningen mellan styrelse och nämnder inte är helt tydlig, samt att de målsättningar och mätetal som fastställts inom ramen för de lokala miljömålen inte implementerats i berörda nämnders verksamhetsplaner i tillräcklig utsträckning.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer**, att:

- Att kommunstyrelsen tydliggör, exempelvis i en handlingsplan, vilka nämnder som ska arbeta med de olika lokala delmålen och målen. Nämnderna bör därefter införliva dessa åtaganden i sina verksamhetsplaner.
- Inför kommande år rekommenderar vi kommunstyrelsen att inte vänta till år 2025 med nästa uppföljning av de lokala miljömålen utan att genomföra tätare uppföljningar i syfte att identifiera åtgärder som behöver vidtas längs vägen.

Vi emotser kommunstyrelsens svar på vår granskning till senast 2021-01-20.

För revisorerna i Bodens kommun

Per-Ulf Sandström
Ordförande

Roland Dahlqvist
Vice ordförande

Bilaga: Revisionsrapport ”Bodens frivilliga miljöarbete”, PwC oktober 2020

Bodens frivilliga miljöarbete

Boden kommun

Oktober 2020

Projektledare - Susanna Huber

Projektmedarbetare - Jonathan Melkko

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och Revisionsfrågor.....	3
1.3 Revisionskriterier	4
1.4 Avgränsning	4
1.5 Metod	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1 Miljömål och riktlinjer	5
2.2 Implementering av miljöarbetet.....	6
2.3 Nationella och regionala miljömål	7
2.4 Ansvarsfördelning.....	8
2.5 Uppföljning och redovisning	9
3. Bedömning	11
3.1 Revisionell bedömning	11
3.2 Bedömning av revisionsfrågor	11
3.3 Rekommendationer	13

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Bodens kommun har PwC genomfört en granskning av kommunens frivilliga miljöarbete. Granskningen tar sin utgångspunkt från kommunallagens revisionskapitel. Granskningen har inriktats mot följande områden:

1. Mål och riktlinjer för miljöarbetet
2. Implementering av miljöarbetet
3. Ansvarsfördelning
4. Uppföljning och återsrapportering

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande revisionella bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i Bodens kommun bedriver ett *i allt väsentligt* ändamålsenligt miljöarbete samt med en *tillräcklig* intern kontroll.

Underlag till revisionell bedömning redovisas i avsnitt två.

För att utveckla verksamheten bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att kommunstyrelsen tydliggör, exempelvis i en handlingsplan, vilka nämnder som ska arbeta med de olika lokala delmålen och målen. Nämnderna bör därefter införliva dessa åtaganden i sina verksamhetsplaner.
- Inför kommande år rekommenderar vi kommunstyrelsen att inte vänta till år 2025 med nästa uppföljning av de lokala miljömålen utan att genomföra tätare uppföljningar i syfte att identifiera åtgärder som behöver vidtas längs vägen.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Agenda 2030 för hållbar utveckling består av 17 globala mål och kan beskrivas som en handlingsplan för människorna och för vår jord. Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål med preciseringar och ett antal etappmål. Generationsmålet visar riktningen för vad som måste göras inom en generation för att miljökvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

Sveriges miljömål beskriver vilka utmaningar som finns på den nationella nivån när det gäller just ekologisk hållbarhet. SCB följde under 2019 upp hur Sverige lever upp till de globala hållbarhetsmålen. Uppföljningen visade att Sverige har långt kvar till att nå de nationella miljömålen.

Kommunerna och regionerna har genom sina kompetensområden en stor möjlighet att styra och försöka påverka utvecklingen i samhället. Enligt SKR har kommuner och regioner ett stort engagemang i arbetet med miljömålen. SKR skriver vidare: "Nära hälften använder Agenda 2030 som ett verktyg i arbetet med hållbar utveckling. Agenda 2030 upplevs som ett stöd för att samlat kommunicera de tre dimensionerna, den sociala, den miljömässiga och den ekonomiska, av hållbarhetsarbetet."

Bodens kommun skriver på sin hemsida följande om mål och satsningar inom ramen för kommunens frivilliga åtaganden på miljö- och klimatområdet:

"En framgångsrik hantering av miljöfrågorna är central för kommunens utveckling av välfärd och livskvalitet. Kommunens fyra viktigaste åtaganden för arbete med miljö- och klimatfrågor är:

- Lokala miljömål – Antogs av kommunfullmäktige i februari 2017.
- Borgmästaravtalet – Ett avtal som skrevs på av Boden kommun i juni 2016. Det handlar om att kommunen dels ska arbeta med minskning av växthusgasutsläpp samt klimatanpassning.
- Eko-kommun. Sveriges ekokommuner är världens äldsta kommunnätverk för strategisk hållbar utveckling. Bodens kommun är medlem sedan 1995.
- Deltar i FN-projektet Glokala Sverige, vilket är ett projekt för att utbilda och engagera kring Agenda 2030, det vill säga de 17 globala målen för hållbar utveckling."

1.2 Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om styrelsen och nämnderna i Bodens kommun bedriver ett ändamålsenligt miljöarbete samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Följande frågeställningar har varit styrande för granskningen:

- Har kommunen för styrelsen och nämnderna fastställda miljömål och riktlinjer för ett aktivt miljöarbete i tillräcklig omfattning?
- Tillämpas riktlinjerna av styrelsen och nämnderna?
- Hur väl implementerat är miljöarbetet i verksamhetsplaner för olika kommunala verksamheter?

- På vilket sätt har de nationella och regionala miljömålen legat till grund för det lokala miljöarbetet?
- Är miljöarbetet organiserat med en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelsen samt respektive nämnd?
- Hur följer styrelsen och nämnderna upp miljöarbetet och hur sker redovisning till fullmäktige?

Granskningen har tillkommit som en del av revisorernas risk och väsentlighetsbedömning.

1.3 Revisionskriterier

- Kommunens miljömål, riktlinjer och handlingsprogram inom miljö- och klimatområdet
- Upprättade avtal och överenskommelser inom området så som Borgmästaravtalet
- Kommunallagens revisionskapitel

1.4 Avgränsning

Se revisionsfrågor och revisionsmetod.

1.5 Metod

Granskning har genomförts genom analys av måldokument, riktlinjer och eventuella åtgärdsprogram inom miljöområdet. Vidare har intervjuer genomförts med förvaltningschef och tjänstepersoner med ansvar för miljöarbetet inom styrelsen/resp. nämnd samt nyckelpersoner avseende implementering av miljömål/miljömålsarbete i organisationen. Intervjuer har även genomförts med styrelsens ordförande och kommunchef samt representant för oppositionen.

Granskningen har faktakontrollerats av de intervjuade och kvalitetssäkrats av Hans Forsström, certifierad kommunal revisor vid PwC.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1 Miljömål och riktlinjer

Revisionsfråga 1: Har kommunen för styrelsen och nämnderna fastställda miljömål och riktlinjer för ett aktivt miljöarbete i tillräcklig omfattning?

2.1.1 Iakttagelser

Kommunens strategiska plan 2020–2022 (KF 2019-06-17) är det övergripande dokumentet som styr verksamheterna och innehåller bland annat mål för kommunstyrelsen och nämnderna med deras respektive förvaltningar. I planen finns fyra fokusområden varav *Klimat, miljö och energi* är ett av dessa. För detta fokusområde finns sedan fem stycken kommunövergripande mål som berör ekologiskt hållbart samhälle, solceller, kommunikationer, miljöskulder samt laddstolpar till elbilar. Planen nämner även att kommunen har antagit *Lokala miljömål för Bodens kommun och prioriteringar i miljömålsarbetet* (KF 2017-02-20) samt anslutit sig till *Borgmästaravtalet*.

Styrdokumentet för Bodens lokala miljömål beskriver kommunens miljömålsarbete och vad som ska göras för att nå de nationella miljö kvalitetsmålen. Dokumentet omfattar miljömål inom fem fokusområden: klimat, biologisk mångfald, vatten, giffri miljö samt god bebyggd miljö. Respektive fokusområde har sedan mål på flera olika nivåer: nationella målsättningar, länsstyrelsens målsättningar för länet, övergripande mål för Bodens kommun, prioriterade områden samt delmål per 2020, 2025 och 2030. Fokusområdet *Klimat* innehåller även mål från Norrbottens klimat- och energistrategi.

Bodens kommun har anslutit sig till *Borgmästaravtalet*, vilket skrevs på i juni 2016. Detta är ett avtal på EU-nivå för att lokala aktörer ska kunna gå ihop och arbeta med energi- och klimatfrågor. Avtalet berör utsläppsminskning och klimatanpassning. Deltagande kommuner ska enligt avtalet ta fram åtgärder för att minska sina utsläpp av växthusgaser med minst 40% till år 2030.

Vi noterar att kommunfullmäktige har antagit styrdokumentet *Hållbar energianvändning och anpassning till ett förändrat klimat i Bodens kommun* (KF 2018-12-17), som bland annat beskriver hur arbetet med målen inom Borgmästaravtalet ska nås. Dokumentet omfattar en handlingsplan med närmare 60 punkter som ska genomföras fram till år 2030. De flesta åtgärder tilldelas tekniska förvaltningen och fastighetsförvaltningen.

Vår granskning kan inte styrka att kommunen explicit fastställt någon *riktlinje* till det lokala miljöarbetet. Intervjuade ger dock en samstämmig bild av att den strategiska planen uppfattas som en riktlinje för miljöarbetet. Detta eftersom den beskriver en tydlig styrmodell och anger vilka mål och uppdrag nämnder och förvaltningar ska arbeta med och ta fram framgångsfaktorer för (se vidare nedan).

Intervjuade ger även en samstämmig bild av att det finns gott om mål och delmål och att det inte finns något behov av att anta fler. De intervjuade uppger att målen ger en tydlig "färdriktning" för kommunens miljöarbete men att det stora antalet mål och fokusområden ibland medför otydligheter kring vilka mål som ska prioriteras.

2.1.2 Bedömning

Vi bedömer att av fullmäktige fastställda mål för styrelse och nämnder finns i tillräcklig omfattning. Bedömningen baseras på att det finns ett antal fastställda styrdokument med fokusområden, mål och åtaganden. Vidare bedömer vi att kommunens styrmodell och fullmäktiges strategiska plan utgör en tydlig riktlinje för hur nämnder och förvaltningar ska arbeta.

2.2 Implementering av miljöarbetet

I avsnittet nedan besvaras revisionsfråga 2 och 3.

Revisionsfråga 2: Tillämpas riktlinjerna av styrelsen och nämnderna?

Revisionsfråga 3: Hur väl implementerat är miljöarbetet i verksamhetsplaner för olika kommunala verksamheter?

2.2.1 Iakttagelser

Som framgått ovan fungerar fullmäktiges strategiska plan med tillhörande styrmodell som en riktlinje för nämndernas miljöarbete. Enligt styrmodellen ska nämnder, inklusive styrelsen, upprätta verksamhetsplaner utifrån den strategiska planen. Verksamhetsplanerna ska innehålla framgångsfaktorer som beskriver hur nämnden avser bidra till att målen i den strategiska planen ska uppnås. Vi noterar att fullmäktige inte ställt krav på att nämnderna upprättar framgångsfaktorer inom samtliga fokusområden utan nämnderna får själva välja ut områden där de vill och kan vara med och påverka.

Granskning av upprättade verksamhetsplaner visar att ett mål från den strategiska planen, vilket handlar om att bidra till att förverkliga Borgmästaravtalet och de lokala miljömålen, finns inkluderat i samtliga verksamhetsplaner.

Samtliga verksamhetsplaner omfattar även framgångsfaktorer inom området klimat, miljö och energi. En framgångsfaktor, om att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för de lokala miljömålen, återfinns i majoriteten av verksamhetsplanerna. Alla nämnder förutom utbildningsnämnden har fastställt *nämndspecifika* framgångsfaktorer. I utbildningsnämndens plan, och vid intervjuer, är det dock tydligt att nämnden och dess förvaltning arbetar aktivt med att höja andelen ekologiska och närproducerade livsmedel i skolköken. En framgångsfaktor kopplat till detta finns i verksamhetsplanen, dock under området näringslivsutveckling.

Vi noterar att nämnder med en egen förvaltning där det finns en tydlig koppling mellan den dagliga verksamheten och påverkan på miljön, exempelvis fastighetsnämnden och miljö- och byggnämnden, även har en verksamhetsplan med utförliga mål, framgångsfaktorer samt beskrivning av hur uppföljning ska ske. Nämnder vars förvaltningar har en mindre direkt påverkan på miljön tenderar att ha färre mål och framgångsfaktorer som ska styra verksamheten, exempelvis överförmyndarnämnden och utbildningsnämnden. Även inom de förvaltningar som ligger under kommunstyrelsen är skillnaden stor. Exempelvis har tekniska förvaltningen flera framgångsfaktorer, medan arbetsförvaltningen betydligt färre.

I styrdokumentet för de lokala miljömålen finns ett antal delmål för år 2020 och de flesta av dessa är kvantifierade (mätbara). Vissa är kommunövergripande medan vissa har en tydlig koppling till en viss nämnd. Dessa delmål och mätetal återspeglas inte i berörda nämnders verksamhetsplaner.

Borgmästaravtalet återspeglas framför allt i verksamhetsplanen för fastighetsförvaltningen, men även den för tekniska förvaltningen, genom fastställda framgångsfaktorer, mätetal och målvärden.

Flera förvaltningschefer uppger vid intervjuer att miljömålen är många till antalet och att det är en utmaning att sätta sig in i samtliga mål och bryta ner dessa i verksamhetsplanen, då mycket kunskap krävs för detta. I vissa fall lyfts också att tillgängliga resurser inte balanserar med målen. Exempelvis finns en tydlig politisk vilja att andelen ekologiska och närproducerade livsmedel i skolköken ska öka. Utbildningsnämnden har inte fått utökad ram för detta utan den extra kostnaden det medför ska vägas upp med effektiviseringar i verksamheterna. Vid intervjuer uppges att detta inte varit möjligt utan resultatet har blivit ett underskott vid kostenheten som är i samma storleksordning som merkostnaderna för inköpen av ekologiska och närodlade livsmedel medför.

Vid intervjuer uppges också att det ibland finns en motstridighet mellan politiska beslut och miljöarbetet. Ett exempel som lyfts fram är motsättningen mellan att genomföra satsningar på fjärrvärmeverket och samtidigt åta sig att minska utsläpp.

2.2.2 Bedömning

Vi bedömer att styrelse och nämnder tillämpar de riktlinjer som fullmäktige beskriver i den strategiska planen vad gäller att arbeta fram framgångsfaktorer för att bidra till måloppfyllelse, även om det är tydligare för vissa förvaltningar än andra.

Vidare bedömer vi miljöarbetet delvis är implementerat i verksamhetsplaner för olika kommunala verksamheter. Bedömningen baseras på att Borgmästaravtalet är väl implementerat i verksamhetsplaner hos de verksamheter som tydligast berörs av avtalet. Dock bedömer vi att de lokala miljömålen inte är tydligt införlivade i verksamhetsplanerna. Nämnder och styrelse har förvisso antagit målsättningen att de lokala miljömålen ska uppnås, men de delmål för år 2020 och tillhörande mätetal som finns i styrdokumentet återspeglas inte i berörda nämnders verksamhetsplaner.

2.3 Nationella och regionala miljömål

Revisionsfråga 4: På vilket sätt har de nationella och regionala miljömålen legat till grund för det lokala miljöarbetet?

2.3.1 Iakttagelser

På nationell nivå finns i Sverige 16 nationella miljö kvalitetsmål vilka även länsstyrelsen i Norrbotten arbetar aktivt med genom länsövergripande delmål, strategier och uppföljningar. Av de 16 miljö kvalitetsmålen är 14 relevanta för Bodens kommun (resterande två berör fjäll- respektive kustkommuner). Dessa 14 utgör de lokala miljömålen för Bodens kommun. I styrdokumentet för de lokala miljömålen framgår att styrdokumentet syftar till att "visa vad kommunen ska göra på lokal nivå för att de nationella miljö kvalitetsmålen ska kunna uppnås". Styrdokumentet utgår, som ovan nämnts, från nationella och regionala målsättningar.

Inom ramen för Sveriges miljömål finns även s k etappmål, vilka beskriver hur mycket landets utsläpp av växthusgaser måste minska vid år 2020, 2030, 2040 och 2045 för att de nationella miljökvalitetsmålen ska uppnås. Även Borgmästaravtalet fokuserar på utsläppsminskningar av växthusgaser. Aktörer som undertecknat avtalet har som mål att uppnå och överträffa EUs klimat- och energipolitiska mål. Vi noterar att exakta värden för hur mycket utsläppen av växthusgaser som ska minska och vilket jämförelseår som ska användas skiljer sig åt mellan Borgmästaravtalet och Sveriges etappmål.

I den strategiska planen kretsar området klimat, miljö och energi i mångt och mycket kring Borgmästaravtalet och de lokala miljömålen, och planen får därigenom tydliga kopplingar till regionala och nationella miljömål.

Miljöstrategi uppger i intervju att kommunens arbete har en tydlig förankring i de nationella miljökvalitetsmålen. Majoriteten av de intervjuade förvaltningscheferna uppger att de inte själva tittat på regionala och nationella miljömål i sitt arbete utan utgått från den strategiska planen.

2.3.2 Bedömning

Vi bedömer att de regionala och nationella målsättningarna utgör en tydlig grund för Bodens kommuns lokala miljömål. De lokala miljömålen utgörs av de nationella miljökvalitetsmål som är relevanta för kommunen och länsstyrelsens delmål återspeglas i de lokala miljömålen. Vidare har kommunens åtagande med utsläppsminskningar en tydlig koppling till både nationella etappmål och europeiska mål genom Borgmästaravtalet.

2.4 Ansvarsfördelning

Revisionsfråga 5: Är miljöarbetet organiserat med en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelsen samt respektive nämnd?

2.4.1 Iakttagelser

I den strategiska planen ges uttryck för att alla nämnder och förvaltningar förväntas vara med och bidra till måluppfyllelse genom tillitsbaserad styrning. I de styrdokument som finns upprättade specifikt för kommunens miljöarbete beskrivs ansvarsfördelning mellan styrelse, nämnd, förvaltning och även bolag.

I styrdokumentet för de lokala miljömålen finns, som tidigare nämnts, ett antal mål och delmål. I styrdokumentet anges inte vem som är ansvarig för att arbeta med de olika målen och delmålen. Dock tydliggörs att kommunstyrelsen bär ansvaret för att samordna kommunens strategiska miljöarbete. Vidare ansvarar varje nämnd, förvaltning och bolag för att uppfylla de mål och åtgärder som specificeras i olika styrdokument. Politiker och chefer har ledningsansvaret för miljöfrågorna. De ansvarar för att tillräckliga resurser avsätts för att målen ska nås, för att skapa goda förutsättningar för miljöarbetet och för att ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljöfrågor. Slutligen anges i dokumentet att alla medarbetare i Bodens kommun har ett ansvar för sin egen miljöpåverkan i sitt yrkesutövande.

I styrdokument kopplat till Borgmästaravtalet tydliggörs vilka åtaganden inom Borgmästaravtalet som vilar på olika förvaltningar/enheter. Som ovan nämnts är det till stor del fastighets- respektive tekniska förvaltningen som berörs av avtalet.

En stor majoritet av förvaltningscheferna uppger i intervjuer att det inom den egna förvaltningen inte finns någon utsedd person som arbetar med miljöfrågor utan att uppgiften hamnar på förvaltningschefen. De flesta anser att det är tydligt vad denne förväntas göra och att det finns tydliga ramar kring hur miljöarbetet ska implementeras i verksamhetsplanen. Vid intervjuer uppges även att i de fall det inte anges tydligt vem som ansvarar för ett mål så finns det viss risk att ingen känner sig manad att bidra till just det målet.

Miljöstrateg uppger i intervju att det inte finns någon dokumenterad rollbeskrivning för denna befattning. Miljöstrateg uppger att det finns tydliga ramar för vilka projekt hon ska arbeta med, men att arbetet inom dessa ramar beror av att hon själv är drivande och initiativtagande. Vi noterar att det för flera intervjuade inte är känt vilken uppgift som miljöstrateg har eller hur förvaltningar och miljöstrateg kan samverka.

2.4.2 Bedömning

Vi bedömer att miljöarbetet delvis är organiserat med en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelse och nämnder. Bedömningen baseras på att det är tydlig att samtliga nämnder och förvaltningar ska bidra till måluppfyllelse. Åtaganden utifrån Borgmästaravtalet tydliggörs i handlingsplan men vad gäller de lokala miljömålen är det inte tydligt fastställt vem som ska arbeta med vilket mål/delmål. Vi noterar att ett möjligt förbättringsområde även är att tydliggöra rollerna på förvaltningsnivå i syfte att förbättra samverkan inom organisationen.

2.5 Uppföljning och redovisning

Revisionsfråga 6: Hur följer styrelsen och nämnderna upp miljöarbetet och hur sker redovisning till fullmäktige?

2.5.1 Iakttagelser

Fullmäktiges strategiska plan följs upp, till styrelsen och fullmäktige, genom att samtliga verksamhetsplaner följs upp vid delår per augusti samt i årsredovisning. Kopplat till miljöarbetet finns i uppföljningarna målbedömning, genomförda åtgärder samt beskrivning av ett framtida arbete för att förbättra måluppfyllelse. Vi noterar att fem av de fem strategiska mål inom området miljö, klimat och energi bedöms som delvis uppfyllda i årsredovisningen för år 2019.

Styrdokumentet för de lokala miljömålen slår fast att kommunstyrelsen har ansvaret för samordning av uppföljning. Kommunstyrelsen ska varje år presentera en utvärdering av mål och åtgärder kopplade till de lokala målen. Under granskningen har framkommit att en uppföljning av de lokala miljömålen delmål för år 2020 har genomförts på förvaltningsnivå i samband med bokslut för år 2019. Miljöstrateg beskriver uppföljningen som ett "testprojekt" i syfte att hitta fungerande former för uppföljning. En "skarp" uppföljning för att utvärdera delmålen för år 2020 kommer att genomföras under år 2021. Denna kommer då att redovisas för kommunstyrelse och fullmäktige. I övrigt kan inte granskningen verifiera att någon heltäckande uppföljning av de lokala miljömålen genomförts sedan de antogs av fullmäktige i februari år 2017. Vi noterar att lokala mål inte funnits för år 2018 och 2019 utan de första delmålen är satta för år 2020.

Den uppföljning som genomfördes i samband med bokslut 2019 visar att av 17 uppföljda delmål är 4 uppfyllda, 10 delvis uppfyllda och 3 inte uppfyllda. Av de fyra mål

som uppfylls återfinns 2 inom området klimat och 2 inom området vatten. De som inte uppfyllts är dels ett mål om utsläppsminskningar, dels två mål inom området giffri miljö.

Kommunfullmäktige har genom den strategiska planen 2020–2022 beslutat om särskilda uppföljningar, så kallade *kvalitetsuppföljningar*. En sådan kvalitetsuppföljning berör Borgmästaravtalets handlingsplan som skulle redovisas till fullmäktige i januari 2020. Den 24 februari 2020 redovisade fastighetsnämnden till fullmäktige vilka åtgärder som genomförts och måluuppfyllelse. Fullmäktige godkände redovisningen.

I övrigt noterar vi att arbetet med Borgmästaravtalet rapporteras till Borgmästaravtalets databas på europeisk nivå vartannat år. Inom ramen för nätverket Sveriges Ekokommuner finns även 12 mätetal som följs upp och rapporteras in till denna databas. Dessa uppföljningar är dock inget som nämnderna tar del av.

2.5.2 Bedömning

Vi bedömer att en tillräcklig uppföljning av miljöarbetet har genomförts under året. Bedömningen baseras på att målsättningar i den strategiska planen följts upp i delårsrapport och årsredovisning och redovisats till fullmäktige. Uppföljningen omfattade även Borgmästaravtalet. För de lokala miljömålen för 2020 har en "pilot-uppföljning" gjorts i syfte att hitta ändamålsenliga former för uppföljning och det är positivt att en "skarp" uppföljning kommer att göras under kommande år.

Inför kommande år rekommenderar vi kommunstyrelsen att inte vänta till år 2025 med nästa uppföljning av delmål utan att genomföra tätare uppföljningar i syfte att kunna upptäcka vilka åtgärder som behöver vidtas längs vägen.

3. Bedömning

3.1 Revisionell bedömning

Den sammanfattande revisionella bedömningen är att kommunstyrelsen och nämnderna i Bodens kommun bedriver ett *i allt väsentligt* ändamålsenligt miljöarbete samt med en *tillräcklig* intern kontroll.

3.2 Bedömning av revisionsfrågor

De revisionella bedömningarna grundar sig på iakttagelser och bedömningar utifrån nedanstående revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Kommentar	
Har kommunen för styrelsen och nämnderna fastställda miljömål och riktlinjer för ett aktivt miljöarbete i tillräcklig omfattning?	Uppfyllt - Fastställda mål finns i tillräcklig omfattning. Det finns ett antal styrdokument med fokusområden, mål och åtaganden. - Kommunens styrmodell och fullmäktiges strategiska plan utgör en tydlig riktlinje för hur nämnder och förvaltningar ska arbeta.	
Tillämpas riktlinjerna av styrelsen och nämnderna?	Uppfyllt - Styrelse och nämnder tillämpar de riktlinjer som fullmäktige beskriver i den strategiska planen vad gäller att arbeta fram framgångsfaktorer för att bidra till måluppfyllelse.	
Hur väl implementerat är miljöarbetet i verksamhetsplaner för olika kommunala verksamheter?	Delvis uppfyllt - Borgmästaravtalet är tydligt implementerat i berörda verksamhetsplaner. - Nämnder och styrelse har antagit målsättningen att de lokala miljömålen ska uppnås, men de delmål för år 2020 och tillhörande mätetal som finns i styrdokumentet återfinns inte i verksamhetsplanerna.	

<p>På vilket sätt har de nationella och regionala miljömålen legat till grund för det lokala miljöarbetet?</p>	<p>Uppfyllt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionala och nationella målsättningarna utgör en tydlig grund för Bodens kommuns lokala miljömål. De lokala miljömålen utgörs av de nationella miljö kvalitetsmål som är relevanta för kommunen och länsstyrelsens delmål återspeglas i de lokala miljömålen. - Kommunens åtagande med utsläppsminskningar en tydlig koppling till både nationella etappmål och europeiska mål genom Borgmästaravtalet. 	
<p>Är miljöarbetet organiserat med en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelsen samt respektive nämnd?</p>	<p>Delvis uppfyllt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det är tydligt att samtliga nämnder och förvaltningar ska bidra till måluppfyllelse. - Åtaganden utifrån Borgmästaravtalet tydliggörs i handlingsplan. - Vad gäller de lokala miljömålen är det inte tydligt fastställt vem som ska arbeta med vilket mål/delmål. - Ett möjligt förbättringsområde är även att tydliggöra rollerna på förvaltningsnivå i syfte att förbättra samverkan inom organisationen. 	
<p>Hur följer styrelsen och nämnderna upp miljöarbetet och hur sker redovisning till fullmäktige?</p>	<p>Uppfyllt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi bedömer att en tillräcklig uppföljning av miljöarbetet har genomförts under året. - Målsättningar i den strategiska planen följts upp i delårsrapport och årsredovisning och redovisats till fullmäktige. Uppföljningen omfattade även Borgmästaravtalet. - För de lokala miljömålen för 2020 har en "pilot-uppföljning" gjorts i syfte att hitta ändamålsenliga former för uppföljning. 	

3.3 Rekommendationer

Med anledning av det som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Att kommunstyrelsen tydliggör, exempelvis i en handlingsplan, vilka nämnder som ska arbeta med de olika lokala delmålen och målen. Nämnderna bör därefter införliva dessa åtaganden i sina verksamhetsplaner.
- Inför kommande år rekommenderar vi kommunstyrelsen att inte vänta till år 2025 med nästa uppföljning av de lokala miljömålen utan att genomföra tätare uppföljningar i syfte att kunna upptäcka vilka åtgärder som behöver vidtas längs vägen.

Oktober 2020

Hans Forsström

Uppdragsledare

Susanna Huber

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Bodens kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2020-06-15. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.